

2010-12-21

Dnr 43-2010-2569

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Skorpedskolan och
Norrflärkeskolan
i Örnsköldsviks kommun

2010-12-21

1 (3)

Dnr 43-2010:2569

Rektorn vid Skorpedskolan och Norrflärkeskolan

Helena Nurmesjärvi

Köpmangatan 68

895 30 Bredbyn

Örnsköldsviks kommun

899 98 Örnsköldsviks

Tillsyn i Skorpedskolan och Norrflärkeskolan

Förskoleklass (Båda skolorna)

Grundskola årskurs 1–6 (Skorpedskolan)

Grundskola årskurs 1–6 (Norrflärkeskolan)

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolorna, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolorna.

Skolinspektionens tillsyn visar att resultaten på de nationella ämnesproven har varit tämligen svaga under några år både på Skorpedskolan och på Norrflärkeskolan men att de var goda på Skorpedskolan det senaste läsåret. Sammantaget visar dock tillsynen att resultaten kan förbättras på båda skolorna.

Bortsett från resultat av nationella ämnesprov saknas på Norrflärkeskolan sammanställningar av elevernas kunskapsresultat i förhållande till kursplanernas mål att uppnå. Det finns inte heller några andra sammanställningar av elevernas kunskapsutveckling. På Skorpedskolan finns en sammanställning av kunskapsresultat, den anger dock inte resultaten i alla ämnen. Därmed saknas ett viktigt underlag för att kunna

2010-12-21

2 (3)

Dnr 43-2010:2569

bedriva ett framgångsrikt kvalitetsarbete och därigenom kunna utveckla verksamheten och uppnå ökad måluppfyllelse.

En viktig uppgift för rektorn är också att säkerställa att alla elever erbjuds den garanterade undervisningstiden i alla ämnen. I nuläget är det oklart huruvida så är fallet.

Båda skolorna behöver förbättra sina arbetsrutiner kring elever i behov av särskilt stöd i vissa avseenden men det ska framhållas att rektorn såvitt framgår av tillsynen har god kännedom om vilka elever som har behov av särskilt stöd och är insatt i processerna kring dessa elever.

Skolinspektionens beslut:

Skolinspektionen har under tillsynen av Skorpedskolan och Norrflärkeskolan identifierat följande brister:

- Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Rektorn säkerställer inte att elevernas kunskapsutveckling och resultat följs upp och utvärderas på individ-, grupp och skolnivå i samtliga ämnen och årskurser. De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte fullt ut författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömnings och betyg).
- Rektorn dokumenterar och utvärderar inte i tillräcklig omfattning skolornas resultat som en del i sitt utvecklingsarbete. Skolornas kvalitetsredovisningar uppfyller inte förordningens krav (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1. Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skorpedskolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav (14 a kap. 8 § skollagen).
- Skolornas åtgärdsprogram och rutiner för arbetet med särskilt stöd uppfyller inte fullt ut förordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Rektorn säkerställer inte att varje elevs erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar (4 kap. 3 a § skollagen, bilaga 3 till skollagen).

Kommunen och rektorn har ansvar för att åtgärder vidtas för att åtgärda ovanstående brister. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre från den dag beslutet för Örnsköldsviks kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp be-

2010-12-21

3 (3)

Dnr 43-2010:2569

slutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Örnsköldsviks kommun snart vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Mårten Olsson

Utredare

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Örnsköldsviks kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Skorpedskolan och Norrflärkeskolan den 24 november 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Skorpedskolan och Norrflärkeskolan granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolans ledningsfunktion och de rutiner som skolan ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Skorpedskolan och Norrflärkeskolan, dels den information som samlats in under besöken, då rektorn intervjuades. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i ett kommunbeslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister efter att kommunbeslutet meddelades.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Skorpedskolan och Norrflärkeskolan

Tabell 1. Antal elever på Skorpedskolan och Norrflärkeskolan

Skorpedskolan	Antal elever
Förskoleklass	6
Grundskola	39

Norrflärkeskolan	
Förskoleklass	4
Grundskola	28

Källa: Skolornas rektor

Skorpedskolan och Norrflärkeskolan ingår i Moälvens skolområde, vilket täcker ett område väster om Örnsköldsvik samt stora delar av kommunens nordvästra område. Skolområdet samordnas av en skolområdeschef. Skorpedskolan och Norrflärkeskolan leds av samma rektor, som även ansvarar för fritidshemmen på skolorna. Det finns ett arbetslag på vardera skolan. Klasserna är åldersblandade på både skolorna, förskoleklass–årskurs 3 och årskurs 4–6. Eleverna fortsätter sin skolgång på Bredbynskolan i årskurs 7.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna

Motivering:

För Skorpedskolan finns sammanställningar av resultat på nationella ämnesprov i årskurs fem för de fyra senaste läsåren samt en sammanställning över antal elever som nådde målen i samtliga ämnen i alla årskurser vårterminen 2010. Läsåret 2007/08 var resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs fem överlag låga. I matematik var resultaten särskilt låga där endast tre av elva elever nådde provets kravnivå. Även på följande läsår var resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs fem låga. Läsåret 2009/10 var dock resultaten goda i såväl svenska, engelska som matematik.

När det gäller den resultatsammanställning som finns för alla ämnen vårterminen 2010 var resultaten överlag förhållandevis goda, inte minst i årskurs fem var måluppfyllelsen hög. Sammanställningen anger dock inte resultaten i de samhälls- och naturorienterande ämnena utan i OÄ. Vidare anges inte resultaten i teknik. Skolinspektionen vill framhålla att OÄ är en beteckning på ett ämnesblock som togs bort när 1994 års läroplan infördes. Resultaten i de samhälls- och naturorienterande ämnena ska anges separat senast från och med årskurs fem då mål att uppnå finns i samtliga dessa ämnen.

För Norrflärkeskolan finns sammanställningar av resultat på de nationella ämnesproven i årskurs fem för de tre senaste läsåren. Läsåret 2007/08 var resultaten i engelska och svenska låga, det ska dock påpekas att antalet elever var mycket litet. Påföljande år var resultaten låga i delprovet "längd, area, skala" i matematik samt delprovet "berättande skrivuppgift" i svenska. Läsåret 2009/2010 var det provet i engelska som uppvissade de lägsta resultaten. Utöver sammanställningarna av resultat på nationella ämnesprov saknas sammanställningar av måluppfyllelse på Norrflärkeskolan.

Skolinspektionen bedömer att det finns utrymme för resultatförbättringar på båda skolorna, även om resultaten det senaste läsåret på Skorpedskolan i huvudsak var goda. Båda skolorna behöver upprätta sammanställningar över resultat i samtliga ämnen utifrån gällande kursplaner. Skolorna behöver vidta åtgärder så att eleverna uppnår kunskapsmålen i alla ämnen samt förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete och analysera måluppfyllelsen i de olika ämnena.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för att säkerställa att elevernas kunskapsutveckling och resultat följs upp och utvärderas på individ-, grupp- och skolnivå i samtliga ämnen och årskurser.

Skolinspektionen bedömer vidare att arbetet med att ge eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevernas kunskapsutveckling genom individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen måste förbättras.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Som nämnts ovan saknas en komplett sammanställning av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav, bland annat i de samhälls- och naturorienterade ämnena. Rektorn uppger att lärarna har dokumentation av elevernas kunskapsutveckling men att den kan skilja sig åt och att det finns förbättringspotential. Vidare uppger rektorn att dokumentationen kommer att förändras genom att ett datoriserat system ska införas under våren 2011.

Moälvens skolområde håller på att utarbeta vad man kallar en lokal pedagogisk planering, LPP, där mål anges i varje ämne och årskurs. Till denna planering kopplas skriftliga omdömen på så sätt att uppnådda mål markeras och en ruta fylls i där det anges att eleven bedöms nå målen eller ännu inte nå målen. Detta arbete är emellertid inte klart och den nya modellen används därför inte fullt ut ännu.

Skolinspektionen har tagit del av ett flertal exempel på individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. De skriftliga omdömena relaterar till mål som eleven ska uppnå och ger information om elevens kunskapsutveckling.

När det gäller den framåtsyftande delen av den individuella utvecklingsplanen ska läraren sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. I flera av de exempel som Skolinspektionen har tagit del av fokuseras för mycket vad eleven själv ska göra, således inte skolans insatser. Vidare saknar åtgärderna ibland tydlig koppling till nationella mål eller är alltför oprecisa, de kan till exempel handla om att eleven ska ha ordning i korridoren och bänken eller att eleven ska fortsätta arbeta som tidigare. Ibland anges omdömen om vilka personliga egenskaper elever har, vilket inte är relevant att skriva om i individuella utvecklingsplaner.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för det pedagogiska ledarskapet genom att dokumentera och utvärdera skolornas resultat som en del i sitt utvecklingsarbete. Skolornas kvalitetsredovisningar uppfyller inte förordningens krav.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1. Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

I skolornas kvalitetsredovisningar anges inga kunskapsresultat förutom resultat av nationella ämnesprov på Skorpedskolan. Rektorn motiverar detta med att det är få elever på skolan. Skolinspektionen har förståelse för att man måste vara försiktig med att ange statistik där enskilda elever skulle kunna identifieras. Även om elevunderlaget är litet måste resultaten i någon form lyftas fram och analyseras för att kunna leda till förslag på förbättringsåtgärder. Sådana diskussioner när det gäller kunskapsresultat förs inte i skolornas kvalitetsredovisningar. Detta är särskilt viktigt eftersom skolornas resultat behöver förbättras. Arbetet med värdegrundsfrågor och särskilt stöd följs upp endast i begränsad omfattning.

Skolinspektionen bedömer att rektorn mer systematiskt behöver följa upp och utvärdera skolans resultat så att både väl fungerande insatser synliggörs men också så att förbättringsinsatser tydliggörs. Rektorns roll är att leda kvalitetsarbetet på skolan och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen.

Kvalitetsarbetet ska dokumenteras i en kvalitetsredovisning. Skolornas kvalitetsredovisningar behöver förbättras i enlighet med ovanstående för att kunna vara det stöd i utvecklingsarbetet den är tänkt att vara.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde:** Plan mot kränkande behandling**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att Skorpedskolans plan mot kränkande behandling behöver förbättras.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Moälvens skolområde har en gemensam likabehandlingsplan. Denna plan utgår inte från gällande lagstiftning. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever är upphävd och de aktuella bestämmelserna finns numera i 14 a kap. skollagen och i diskrimineringslagen. Enligt skollagen ska det upprättas en årlig plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det upprättas en likabehandlingsplan. Dessa planer kan slås samman till en.

Den skolområdesövergripande planen innehåller generella mål, exempel på förebyggande åtgärder, rutiner vid misstänkt mobbning, ansvarsfördelning m.m. Det finns inget som hindrar att ett skolområde har en plan mot kränkande behandling och en likabehandlingsplan. Det är dock inte tillräckligt utan varje verksamhets specifika behov måste framgå.

Både Norrflärkeskolan och Skorpedskolan har lokala planer som komplement till den skolområdesövergripande planen. Båda planerna har i någon mån identifierat problemområden som skolan behöver arbeta med under året. När det gäller Skorpedskolan är emellertid problembeskrivningen mindre konkret än på Norrflärkeskolan och behöver förtydligas när det gäller vilka de specifika problemen är och vilka konkreta åtgärder som behöver vidtas.

En risk med att ha flera planer som ska tillämpas parallellt är att det kan bli ottydligt vilka rutiner som gäller och vilka åtgärder som ska vidtas när något händer. Skorpedskolans plan innehåller rutiner bland annat för vad som ska ske när någon vuxen kränker eller mobbar elev. Sådana rutiner finns även i den skolområdesövergripande planen. Rutinerna är dock olika mellan dessa båda planer, till exempel avseende på vilka åtgärder som ska vidtas är vuxen kränker elev, vilket inte är tillfredsställande. Rutinerna behöver vara tydliga och förankrade i verksamheten bland personal och elever så att de kan följas när något inträffar.

För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38) samt handledningen "Förebygga diskriminering och kränkande behandling, främja likabehandling", utgiven av Diskrimineringsombudsmannen, Barn- och elevombudet samt Skolinspektionen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde:** Särskilt stöd**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolornas rutiner för arbetet med särskilt stöd behöver ses över och att åtgärdsprogrammen behöver förbättras.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

I grundskoleförordningen anges att rektorn ska se till att behovet utreds om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven behöver *särskilt* stöd ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Moälvens skolområde har ett gemensamt dokument som kallas Allmänt kring åtgärdsprogram, daterat 2008-09-25. I dokumentet anges en arbetsgång kring särskilt stöd. Dokumentet är i många delar konkret och kan fungera som ett stöd i arbetet för elever i behov av särskilt stöd. Rutinerna är dock i vissa avseenden oklara och inte i överensstämmelse med bestämmelserna i grundskoleförordningen. Det anges bland annat att åtgärdsprogram ska upprättas då en elev inte uppnått godkänt i svenska, engelska eller matematik.

Rektorn uppger att det för närvarande finns åtgärdsprogram endast i svenska, engelska och matematik. Vidare uppger rektorn att dessa ämnens särställning beror på att det görs nationella ämnesprov i dessa ämnen och att om en elev inte klarar proven upprättas åtgärdsprogram. Skolinspektionen vill framhålla att ämnen inte bör särskiljas från varandra på detta sätt. I 5 kap. 4 § grundskoleförordningen anges att en elev ska ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska uppnått i slutet av det tredje, det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Detta gäller oavsett vilket ämne som eleven kan befaras inte nå målen i. Skolinspektionen bedömer därför att skolan behöver se över sina rutiner så att de överensstämmer med kraven i grundskoleförordningen.

I åtgärdsprogrammen behöver det tydligare framgå resultatet av den utredning som ligger till grund för att åtgärdsprogram har upprättats, det vill säga vilka behoven är. I något exempel som Skolinspektionen har tagit del av anges behov som "extra stöd i skolarbetet", "jobba i den takt och på den nivå hon klarar". Vidare måste de åtgärder som ska vidtas vara så konkreta att de går att utvärdera, i något exempel är åtgärderna så specifika att de blir svåra att utvärdera och fastställa huruvida aktuell målsättning har uppnåtts.

Bedömningsområde: Undervisningstid

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Författningsstöd:

4 kap. 3 a § skollagen, bilaga 3 till skollagen

Motivering:

Av scheman och timplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår att det är osäkert huruvida eleverna får den garanterade undervisningstiden på såväl Norrflärkeskolan som på Skorpedskolan. Exempelvis är OÄ schemalagt på Skorpedskolan vilket inte är i överensstämmelse med gällande kursplaner. Vid Norrflärkeskolan är "AP" schemalagt i mycket stor utsträckning i årskurs 1–3. Enligt rektorn betyder förkortningen "arbetspass" man själv väljer innehållet i olika ämnen utifrån egen planering kring något man vill arbeta mer med. Passen är lärarledda. Vidare framgår av dokumentationen att de samhälls- och naturorienterande ämnena samt teknik inte är specificerade på scheman. Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det är utifrån den dokumentation som finns inte går att säkerställa huruvida eleverna får den undervisningstid i alla ämnen som de har rätt till.